ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता पद पाठः (वाक्य सहित)

षष्ठकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

Notes:

- 1. Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- 2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Contents

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे षष्ठं काण्डं 3

6.3 षष्ठकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं... 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहितायां पद पाठे षष्टं काण्डं

6.3 षष्ठकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS 6.3.1.1 - Padam

चात्वालात् । धिष्णियान् । उपेति । वपति । योनिः । वै । यज्ञस्य । चात्वालम् । यज्ञस्य । सयोनित्वायेति सयोनि – त्वाय । देवाः । वै । यज्ञम् । परेति । अजयन्त । तम् । आग्नीद्ध्रादित्याग्नि – इद्ध्रात् । पुनः । अपेति । अजयन्त । एतत् । वै । यज्ञस्य ।

अपराजितमित्यपरा – जितम् । यत् । आग्नीद्धमित्याग्नि – इद्ध्रम् । यत् । आग्नीद्धादित्याग्नि – इद्धात् । धिष्णियान् । विहरतीति वि–हरति । यत् । एव । यज्ञस्य । अपराजितमित्यपरा – जितम् । ततः । एव । एनम् । पुनः । तनुते । पराजित्येति परा-जित्य । इव । खलु । वै । एते । यन्ति । ये । बहिष्यवमानमिति बहिः – पवमानम् । सर्पन्ति । बहिष्पवमान इति बहिः – पवमाने । स्तुते । 1 (50) TS 6.3.1.2 आहाग्नीदग्नीन् वि हर बर्.हिः स्तृणाहि पुरोडाञा 🗸 अलं कुर्विति यज्ञमेवापजित्य पुनस्तन्वाना यन्त्यङ्गारैर्द्वे सवने वि हरति शलाकाभि-स्तृतीय ् सशुक्रत्वायाथो सं भरत्येवैन छिष्णिया वा अमुष्मिन् लोके सोममरक्षन् तेभ्योऽधि सोममाऽहरन् त मन्ववायन्तं पर्यविशन्. य एवं वैद विन्दते – [ ] 2

TS 6.3.1.2 - Padam

आह । अग्नीदित्यग्नि – इत् । अग्नीन् । वीति । हर् । बर्.हिः ।

स्तृणाहि । पुरोडाशान् । अलम् । कुरु । इति । यज्ञम् । एव ।

अपजित्येत्यप–जित्य । पुनः । तन्वानाः । यन्ति । अङ्गारैः । द्वे इति ।

सवने इति । वीति । हरित । शालाकाभिः । तृतीयम् । स्शुक्रत्वायेति

सशुक्र – त्वाय । अथो इति । सिमिति । भरित । एव । एनत् ।

धिष्णियाः । वै । अमुष्मिन्न् । लोके । सोमम् । अरक्षन्न् । तेभ्यः ।

अधीति । सोमम् । एति । अहरन्न् । तम् ।

अन्ववायन्नित्यनु–अवायन्न् । तम् । परीति । अविशन् । य । एवम् ।

वेद । विन्दते । 2 (50)

TS 6.3.1.3

परिवेष्टारं ते सोमपीथेन व्याद्ध्यन्त ते देवेषु सोमपीथमैच्छन्त तान् वेता अबुवन् हेह्रे नामनी कुरुद्ध्वमथ प्र वाऽऽपस्यथ न वेत्यग्नयो वा अथ धिष्णियास्तस्माद् द्विनामा ब्राह्मणोऽद्ध्रुं कस्तेषां ये नेदिष्ठं

पर्यविशन् ते सोमपीथं प्राऽ*प्नुवन्नाहवनीय आग्नीद्धीयो होत्रीयो मार्जालीयस्तस्मात् तेषु जुह्वत्यतिहाय वषट् करोति वि हो – [ ] 3 TS 6.3.1.3 - Padam । परिवेष्टारमिति परि – वेष्टारम् । ते । सोमपीथेनेति सोम – पीथेन । वीति । आद्र्ध्यन्त । ते । देवेषु । सोमपीथमिति सोम – पीथम् । ऐच्छन्त । तान् । देवाः । अब्रुवन्न् । द्वे द्वे इति द्वे – द्वे । नामनी इति । कुरुद्ध्वम् । अथ । प्रेति । वा । आफ्स्यथ । न । वा । इति । अग्नयः । वै । अथ । धिष्णियाः । तस्मात् । द्विनामेति द्वि – नामा । ब्राह्मणः । अद्ध्कः । तेषाम् । ये । नेदिष्ठम् । पर्यविश्वानिति परि – अविशस् । ते । सोमपीथमिति सोम – पीथम् । प्रेति । आप्नुवन्न् । होत्रीयः । मार्जालीयः । तस्मात् । तेषु । जुह्वति । । । । अतिहायेत्यति–हाय । वषट् । करोति । वीति । हि । **3 (50)**

TS 6.3.1.4

-ते सोमपीथेनाऽऽ*दर्ध्यन्त देवा वै याः प्राची-राहुती-रजुहवुर्ये

पुरस्तादसुरा आसन् ता७ स्ताभिः प्राणुदन्त याः प्रतीचीर्ये पश्चादसुरा

आसन् ता७स्ताभि-रपानुदन्त प्राचीरन्या आहुतयो हूयन्ते

प्रत्यङ्ङासीनो धिष्णियान् व्याघारयति पश्चाच्चैव पुरस्ताच्च यजमानो

भ्रातृव्यान् प्र णुदते तस्मात् पराचीः प्रजाः प्र वीयन्ते प्रतीची- [] 4

TS 6.3.1.4 - Padam

प्ते । सोमपीथेनेति सोम – पीथेन । आद्र्ध्यन्त । देवाः । वै ।

याः । प्राचीः । आहुतीरित्या – हुतीः । अजुहवुः । ये । पुरस्तात् ।

असुराः । आसन् । तान् । ताभिः । प्रेति । अनुदन्त । याः ।

प्रतीचीः । ये । पश्चात् । असुराः । आसन्न् । तान् । ताभिः । अपेति ।

अनुदन्त । प्राचीः । अन्याः । आहुतय इत्या – हुतयः । हूयन्ते ।

प्रत्यङ् । आसीनः । धिष्णियान् । व्याघारयतीति वि – आघारयति ।

पश्चात् । च । एव । पुरस्तात् । च । यजमानः । भ्रातृव्यान् । प्रेति ।

नुदते । तस्मात् । पराचीः । प्रजा इति प्र-जाः । प्रेति । वीयन्ते । --- ॥ प्रतीचीः । 4 (50)

TS 6.3.1.5

TS 6.3.1.5 - Padam

जायन्ते । प्राणा इति प्र-अनाः । वै । एते । यत् । धिष्णियाः । यत् । अद्ध्वर्युः । प्रत्यङ् । धिष्णियान् । अतिसर्पेदित्यति – सर्पेत् । प्राणानिति प्र – अनान् । समिति । कर्षेत् । प्रमायुक इति प्र – मायुकः । स्यात् । नाभिः । वै । एषा । यज्ञस्य । यत् । होता । उत्ध्वः । खलु । वै । नाभ्ये । प्राण इति प्र – अनः । अवाङ् । अपान इत्यप – अनः । यत् । अद्ध्वर्युः । प्रत्यङ् । होतारम् ।

अतिसर्पेदित्यति – सर्पत् । अपान इत्यप – अने । प्राणिमिति

प्र – अनम् । द्र्ध्यात् । प्रमायुक् इति प्र – मायुकः । स्यात् ।

न । अद्ध्वर्युः । उपेति । गायेत् । वाग्वीर्य इति वाक् – वीर्यः । वै ।

अद्ध्वर्युः । यत् । अद्ध्वर्युः । उपगायेदित्युप – गायेत् ।

उद्गित्र इत्युत् – गात्रे । 5 (50)

TS 6.3.1.6

वाच् सं प्र यच्छे – दुपदासुकाऽस्य वाख् स्याद्ब्रह्मवादिनो वदन्ति

ास्र स्थिते सोमेऽद्ध्वर्युः प्रत्यङ्ख् सदोऽतीयाद्ये कथा दाक्षिणानि

होतुमेति यामो हि स तेषां कस्मा अह देवा यामं वाऽयामं वाऽनु

ज्ञास्यन्तीत्यु-त्तरेणाऽऽ*ग्नीद्धं परीत्यं जुहोति दाक्षिणानि न

प्राणान्थ्सं कर्.षति न्यन्ये धिष्णिया उप्यन्ते () नान्ये यान् निवपति ________। ______।

तेन तान् प्रीणाति यान् निवपति यदनुदिशति तेन तान् ॥ 6

TS 6.3.1.6 - Padam

ा वाचम् । सम् । प्रेति । यच्छेत् । उपदासुकेत्युप-दासुका । अस्य । — । । वाक् । स्यात् । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः । वदन्ति । न ।

। अस⊌स्थित इत्यसं – स्थिते । सोमे । अद्ध्वर्युः । प्रत्यङ् । सदः । अतीति । इयात् । अथ । कथा । दाक्षिणानि । होतुम् । एति । यामः । हि । सः । तेषाम् । कस्मै । अह । देवाः । यामम् । वा । अयामम् । वा । अन्विति । ज्ञास्यन्ति । इति । उत्तरेणेत्युत् – तरेण । आग्नीद्धमित्याग्नि – इद्धम् । परीत्येति परि – इत्य । जुहोति । दाक्षिणानि । न । प्राणानिति प्र – अनान् । समिति । कर्.षति । । नीति । अन्ये । धिष्णियाः । उप्यन्ते ( ) । न । अन्ये । यान् । । । । निवपतीति नि – वपति । तेन । तान् । प्रीणाति । यान् । न । निवपतीति नि – वपति । यत् । अनुदिशतीत्यनु – दिशति । तेन । तान् ॥ 6 (64) (स्तुते – विन्दते – हि – वीयन्ते प्रतीची – रुद्ग्रात्र – उप्यन्ते – चतुर्दश च) (A1) TS 6.3.2.1 सुवर्गाय वा एतानि लोकाय हूयन्ते यद् वैसर्जनानि द्वाभ्यां ।
गार्.हपत्ये जुहोति द्विपाद् यजमानः प्रतिष्ठित्या आग्नीद्धे जुहोत्यन्तरिक्ष एवाऽऽ*क्रमत आहवनीये जुहोति सुवर्गमेवैनं "लोकं

गमयित देवान् वै सुवर्गं ँलोकं ँयतो रक्षा ७स्य जिघा ७ सन्ते गमयित देवान् वै सुवर्गं ँलोकं ँयतो रक्षा ७स्य जिघा ७ सन्ते गमयित देवान् वै सुवर्गं ँलोकं ँयतो रक्षा ७ स्था ७ स्था ५ स्था ५

TS 6.3.2.1 - Padam

सुवर्गायेति सुवः – गाय । वै । एतानि । लोकाय । हूयन्ते । यत् । । । । । वैसर्जनानि । द्वाभ्याम् । गार्.हपत्य इति गार्.ह – पत्ये । जुहोति । द्विपादिति द्वि – पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । आग्नीद्ध इत्याग्नि-इद्धे । जुहोति । अन्तरिक्षे । एव । एति । क्रमते । आहवनीय इत्या – हवनीये । जुहोति । सुवर्गमिति सुवः – गम् । एव । एनम् । लोकम् । गमयति । देवान् । वै । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । यतः । रक्षा ्सि । । ॥ । अजिघाण्सन्न् । ते । सोमेन । राज्ञा । रक्षाण्सि । अपहत्येत्यप – हत्य । अप्तुम् । आत्मानम् । कृत्वा । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । आयन्न् । रक्षसाम् ।

अनुपलाभायेत्यनुप – लाभाय । आत्तः । सोमः । भवति । अथ । **७ (50)** TS 6.3.2.2 वैसर्जनानि जुहोति रक्षसामपहत्यै त्व ए सोम तनूकृद्भ्य इत्याह तन्कृद्ध्येष द्वेषोभयोऽन्यकृतेभ्य इत्याहान्यकृतानि हि रक्षा ७ स्युरु यन्ताऽसि वरूथमित्याहोरु णस्कृधीति वावैतदाह जुषाणो अप्तुराज्यस्य वेत्वित्याहाप्तुमेव यजमानं कृत्वा सुवर्गं लोकं गमयति रक्षसा-मनुपलाभायाऽऽ* सोमं ददत- [ ] 8 **TS 6.3.2.2 - Padam** वैसर्जनानि । जुहोति । रक्षसाम् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । त्वम् । सोम । तनूकृद्भ्य इति तनूकृत् – भ्यः । इति । आह । तनूकृदिति तनू – कृत् । हि । एषः । द्वेषोभ्य इति द्वेषः – भ्यः । अन्यकृतेभ्य इत्यन्य – कृतेभ्यः । इति । आह । अन्यकृतानीत्यन्य – कृतानि । हि । रक्षा ्ंसि । उरु । यन्ता । असि । वरूथम् । इति । आह । उरु । नः । कृधि । इति । वाव । एतत् । आह । जुषाणः । अप्तुः ।

आज्यस्य । वेतु । इति । आह । अप्तुम् । एव । यजमानम् । कृत्वा । सुवर्गमितिं सुवः – गम् । लोकम् । गमयति । रक्षंसाम् । अनुपलाभायेत्यनुप – लाभाय । एति । सोमम् । ददते । **८ (50)** TS 6.3.2.3 प्रवर्तयन्ति यावदेवास्यास्ति तेन सह सुवर्गं लोकमेति नयवत्यर्चाऽऽग्नीद्धे जुहोति सुवर्गस्य लोकस्याभिनीत्यै ग्राव्ण्णो वायव्यानि द्रोणकलशमाग्नीद्ध्र उप वासयति वि होनं तैर्गृह्णते यथ् सहोपवासये-दुपुवायेत सौम्यर्चा प्र पादयति स्वयै - [] 9 **TS 6.3.2.3 - Padam** एति । ग्राव्णणः । एति । वायव्यानि । एति । द्रोणकलशमिति द्रोण – कलशम् । उदिति । पत्नीम् । एति । नयन्ति । अन्विति । अना ्सि । प्रेति । वर्तयन्ति । यावत् । एव । अस्य । अस्ति । तेन । सह । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । एति । नयवत्येति । नय – वत्या । ऋचा । आग्नीद्ध्र इत्याग्नि – इद्ध्रे । जुहोति ।

सुवर्गस्येति सुवः – गस्य । लोकस्य । अभिनीत्या इत्यभि–नीत्यै । ग्राव्ण्णः । वायव्यानि । द्रोणकलशमिति द्रोण-कलशम् । आग्नीद्ध इत्याग्नि – इद्ध्रे । उपेति । वासयति । वीति । हि । एनम् । तैः । गृह्णते । यत् । सह । उपवासयेदित्युप – वासयेत् । अपुवायेत । सौम्य । ऋचा । प्रेति । पादयति । स्वया । 9 (50) TS 6.3.2.4 -वैनं देवतया प्र पादयत्यदित्याः सदोऽस्यदित्याः सद आ सीदेत्याह यथायजुरेवैतद्-यजमानो वा एतस्य पुरा गोप्ता भवत्येष वो देव सवितः सोम इत्याह सवितृप्रसूत एवैनं देवताभ्यः सं प्रयच्छत्येतत् त्व ् सोम देवो देवानुपागा इत्याह देवो होष सन् [ ] 10 **TS 6.3.2.4 - Padam** एव । एनम् । देवतया । प्रेति । पादयति । अदित्याः । सदः । असि । अदित्याः । सदः । एति । सीद । इति । आह । यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् । यजमानः । वै । एतस्यं । पुरा । गोप्ता । भवति । एषः । वः । देव । सवितः । सोमः । इति । आह ।

```
सवितृप्रसूत इति सवितृ-प्रसूतः । एव । एनम् । देवताभ्यः । सम् ।
प्रेति । यच्छति । एतत् । त्वम् । सोम । देवः । देवान् । उपेति ।
अगाः । इति । आह । देवः । हि । एषः । सन्न् । 10 (50)
TS 6.3.2.5
देवानुपैतीदमहं मनुष्यो मनुष्यानित्याह मनुष्यो (1) होष सन्
मनुष्यानुपैति यदेतद् यजुर्न ब्रूयादप्रजा अपशुर्यजमानः स्याथ्
सह प्रजयां सह रायस्पोषेणेत्यांह प्रजयैव पशुभिः सहेमं
ँलोकमुपावर्तते नमों देवेभ्य इत्याह नमस्कारो हि देवाना 🔄
स्वधा पितृभ्य इत्याह स्वधाकारो हि- [] 11
TS 6.3.2.5 - Padam
देवान् । उपैतीत्युप – एति । इदम् । अहम् । मनुष्यः । मनुष्यान् ।
इति । आह । मनुष्यः । हि । एषः । सन्न् । मनुष्यान् ।
उपैतीत्युप – एति । यत् । एतत् । यजुः । न । ब्रूयात् ।
अप्रजा इत्यप्रं – जाः । अपशुः । यजमानः । स्यात् । सह ।
प्रजयेति प्र – जया । सह । रायः । पोषेण । इति । आह ।
```

प्रजयेति प्र – जया । एव । पशुभिरिति पशु–भिः । सह । इमम् ।
लोकम् । उपावर्तत् इत्युप – आवर्तते । नमः । देवेभ्यः । इति ।
आह । नमस्कार इति नमः – कारः । हि । देवानाम् ।
स्वधेति स्व – धा । पितृभ्य इति पितृ – भ्यः । इति । आह ।
स्वधाकार इति स्वधा – कारः । हि । 11 (50)

TS 6.3.2.6

पितृणामिदमहं निर्वरुणस्य पाञादित्याह वरुणपाञादेव निर्मुच्यते

उग्ने व्रतपत आत्मनः पूर्वा तनूरादेयेत्याहुः को हि तहेद यद्
वसीयान्थ् स्वे वशे भूते पुनर्वा ददाति न वेति ग्रावाणो वै सोमस्य
गाजो मलिम्लुसेना य एवं विद्वान् ग्रावण्ण आग्नीद्ध उपवासयति
नैनं मलिम्लुसेना विन्दति () ॥ 12

TS 6.3.2.6 - Padam

आदेयेत्या – देया । इति । आहुः । कः । हि । तत् । वेद । यत् । वसीयान् । स्वे । वरो । भूते । पुनः । वा । ददाति । न । वा । इति । ग्रावाणः । वै । सोमस्य । राज्ञः । मिलम्लुसेनेति मिलम्लु – सेना । यः । एवम् । विद्वान् । ग्राव्णणः । आग्नीद्ध्र इत्याग्नि – इद्ध्रे । उपवासयतीत्युप – वासयिति । न । एनम् । मिलम्लुसेनेति मिलम्लु सेनेति । मिलम्लु – सेना । विन्दिति () ॥ 12 (50) (अथ – ददते – स्वया – सन्थ् – स्वधाकारो हि – विन्दिति) (A2)

TS 6.3.3.1

वैष्णव्यर्चा हुत्वा यूपमच्छैति वैष्णवो वै देवतया यूपः स्वयैवैनं

देवतया उच्छैत्यत्यन्यानगां नान्या—नुपागामित्याहाति ह्यन्यानेति नान्या—

नुपैत्यर्वाक्त्वा परैरविदं परोऽवरैरित्याहार्वाग्ध्येनं परैर्विन्दित परोऽवरैस्तं

त्वा जुषे— [] 13

TS 6.3.3.1 - Padam

अतीति । अन्यान् । अगाम् । न । अन्यान् । उपेति । अगाम् । इति । आह । अतीति । हि । अन्यान् । एति । न । अन्यान् । ज्यैतीत्युप-एति । अर्वाक् । त्वा । परैः । अविदम् । परः । अवरैः । इति । आह । अर्वाक् । हि । एनम् । परैः । विन्दति । परः । अवरैः । ज्यैरैः । तम् । त्वा । जुषे । 13 (50)

TS 6.3.3.2

वैष्णवं देवयज्याया इत्याह देवयज्यायै होनं जुषते देवस्त्वा सिवता

मद्ध्वानितवत्याह तेजसैवैन-मनक्त्योषधे त्रायस्वैन स्विधिते मैन ए
हि एसीरित्याह वज्रो वै स्विधितिः शान्त्यै स्विधितेर्वृक्षस्य बिभ्यतः

प्रथमेन शकलेन सह तेजः परा पतित यः प्रथमः शकलः परापतेत्

तमप्या हरेथ् सतेजस- [] 14

TS 6.3.3.2 - Padam

अनिक । ओषधे । त्रायस्व । एनम् । स्वधित इति स्व-धिते । मा । एनम् । हि ्सीः । इति । आह । वज्रः । वै । स्वधितिरिति स्व – धितिः । शान्त्यै । स्वधितेरिति स्व – धितेः । वृक्षस्य । बिभ्यतः । प्रथमेन । शकलेन । सह । तेजः । परेति । पतति । यः । प्रथमः । शकलः । परापतेदिति परा – पतेत् । तम् । अपि । एति । हरेत्। सर्तेजसमिति स – तेजसम्। 14 (50) TS 6.3.3.3 -मेवैनमा हरतीमे वै लोका यूपात् प्रयतो बिभ्यति दिवमग्रेण मा शमयति वनस्पते शतवल्.शो वि रोहेत्याव्रश्चने जुहोति तस्मा-दाव्रश्चनाद्-वृक्षाणां भूयां एस उत्तिष्ठन्ति सहस्रवल् शा वि वय ए TS 6.3.3.3 - Padam एव । एनम् । एति । हरति । इमे । वै । लोकाः । यूपात् । प्रयत इति प्र – यतः । बिभ्यति । दिवम् । अग्रेण । मा । लेखीः । अन्तरिक्षम् ।

मद्ध्येन । मा । हि ्सीः । इति । आह । एभ्यः । एव । एनम् । लोकेभ्यः । शमयति । वनस्पते । शतवल्.श इति शत – वल्.शः । । । । । । विति । रोह । इति । आव्रश्चन इत्या – व्रश्चने । जुहोति । तस्मात् । ा ॥ । ॥ ॥ । ॥ । । । । । । अाव्रश्चनादित्या – व्रश्चनात् । वृक्षाणाम् । भूयाण्सः । उदिति । तिष्ठन्ति । सहस्रवल्.शा इति सहस्रं – वल्.शाः । वीति । वयम् । महोम । इति । आह । आशिषमित्या-शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । अनक्षसङ्गमित्यनक्ष – सङ्गम् । 15 (50) TS 6.3.3.4 ँवृश्चेद्-यदक्षसङ्गं ँवृश्चेदधईषं ँयजमानस्य प्रमायुक⊌ स्याद्यं कामयेताप्रतिष्ठितः स्यादित्यारोहं तस्मै वृश्चेदेष वै वनस्पतीना-मप्रतिष्ठितोऽप्रतिष्ठित एव भवति यं कामयेतापशुः स्यादित्यपणं तस्मै शुष्काग्रं वृश्चेदेष वै वनस्पतीना-मपशव्योऽपशुरेव भवति यं कामयेत पशुमान्थ् स्यादिति बहुपर्णं तस्मै बहुशाखं वृश्चेदेष वै [ ] 16

TS 6.3.3.4 - Padam

वृश्चेत् । यत् । अक्षसङ्गमित्यक्ष – सङ्गम् । वृश्चेत् । अधईषमित्यधः – ईषम् । यजमानस्य । प्रमायुकमिति प्र–मायुकम् । स्यात् । यम् । कामयेत । अप्रतिष्ठित इत्यप्रति – स्थितः । स्यात् । वनस्पतीनाम् । अप्रतिष्ठित इत्यप्रति – स्थितः । अप्रतिष्ठित इत्यप्रति – स्थितः । एव । भवति । यम् । कामयेत । अपशुः । स्यात् । इति । अपर्णम् । तस्मै । शुष्काग्रमिति शुष्कं – अग्रम् । वृश्चेत् । एषः । वै । वनस्पतीनाम् । अपशव्यः । अपशुः । एव । भवति । यम् । कामयेत । पशुमानिति पश् - मान् । स्यात् । इति । बहुपर्णमिति बहु - पर्णम् । तस्मै । बहुशाखमिति बहु – शाखम् । वृश्चेत् । एषः । वै । 16 (50) TS 6.3.3.5 वनस्पतीनां पश्रव्यः पशुमानेव भवति प्रतिष्ठितं वृश्चेत् प्रतिष्ठाकामस्यैष वै वनस्पतीनां प्रतिष्ठितो यः समे भूम्यै

वनस्पतीनाम् । पश्रव्यः । पशुमानिति पशु – मान् । एव । भवति । प्रतिष्ठितमिति प्रति – स्थितम् । वृश्चेत् । प्रतिष्ठाकामस्येति प्रतिष्ठा- कामस्य । एषः । वै । वनस्पतीनाम् । प्रतिष्ठित इति प्रति – स्थितः । यः । समे । भूम्यै । स्वात् । योनेः । रूढः । प्रतीति । एव । तिष्ठति । यः । प्रत्यङ् । उपनत इत्युप–नतः । तम् । वृश्चेत्। सः। हि। मेधम्। अभीति। उपनत इत्युप – नतः। पञ्चारित पञ्च – अरितम् । तस्मै । वृश्चेत् । यम् । कामयेत । ा उपेति । एनम् । उत्तर इत्युत् – तरः । यज्ञः । नमेत् । इति । । । । पञ्चाक्षरेति पञ्च–आक्षरा । पङ्किः । पाङ्कः । यज्ञः । उपेति । एनम् । उत्तर इत्युत् – तरः । यज्ञः । 17 (50)

TS 6.3.3.6 नमित षडरिलं प्रतिष्ठाकामस्य षड्वा ऋतव ऋतुष्वेव प्रति तिष्ठति सप्तारितं पशुकामस्य सप्तपदा शक्वरी पशवः शक्वरी पशूनेवाव रुन्धे नवारितं तेजस्कामस्य त्रिवृता स्तोमेन सम्मितं तेजस्त्रिवृत् तेजस्व्येव भव-त्येकादशारिल-मिन्द्रियकाम-स्यैकादशाक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुगिन्द्रियाव्येव भवति पञ्चदशारिलं भ्रातृव्यवतः पञ्चदशो वज्रो भ्रातृव्याभिभूत्यै सप्तदशारितं प्रजाकामस्य सप्तदशः प्रजापतिः प्रजापतेराप्त्या () एकवि ्शत्यरिलं प्रतिष्ठाकाम-स्यैकवि एशः स्तोमानां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्या अष्टाश्चिर्भव-त्यष्टाक्षरा गायत्री तेजो गायत्री गायत्री यज्ञमुखं तेजसैव गायत्रिया यज्ञमुखेन संमितः ॥ 18 TS 6.3.3.6 - Padam नमति । षडरिलिमिति षट् – अरिलिम् । प्रतिष्ठाकामस्येति प्रतिष्ठा- कामस्य । षट् । वै । ऋतवः । ऋतुषु । एव । प्रतीति ।

तिष्ठति । सप्तारिलिमिति सप्त – अरिलिम् ।

```
पशुकामस्येति पशु – कामस्य । सप्तपदेति सप्त-पदा । शक्वरी ।
पशवः । शक्वरी । पशून् । एव । अवेति । रुन्धे ।
नवारत्निमिति नव – अरत्निम् । तेजस्कामस्येति तेजः – कामस्य ।
त्रवृतेति त्रि – वृता । स्तोमेन । सम्मितमिति सं – मितम् । तेजः ।
त्रिवृदितिं त्रि – वृत् । तेजस्वी । एव । भवति ।
एकादशारिलमित्येकादश-अरिलम् ।
इन्द्रियकामस्येतीन्द्रिय-कामस्य । एकादशाक्षरेत्येकादश – अक्षरा ।
त्रिष्टुक् । इन्द्रियम् । त्रिष्टुक् । इन्द्रियावी । एव । भवति ।
पञ्चदशारिलमिति पञ्चदश - अरिलम् । भ्रातृव्यवत इति
भ्रातृव्य – वतः । पञ्चदश इति पञ्च – दशः । वजः ।
भातृ व्याभिभृत्या इति भ्रातृ व्य – अभिभूत्यै ।
सप्तदंशारिलमिति सप्तदंश – अरिलम् ।
प्रजाकामस्येति प्रजा – कामस्य । सप्तदश इति सप्त – दशः ।
प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । आप्त्यै ( ) ।
```

एकविज्ञात्यरिलमित्येकविज्ञाति – अरिलम् । प्रतिष्ठाकामस्येति प्रतिष्ठा – कामस्य । एकवि ७३ इत्येक – वि ७३ । स्तोमानाम् । प्रतिष्ठेति प्रति – स्था । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । अष्टाश्रिरित्यष्टा – अश्रिः । भवति । अष्टाक्षरेत्यष्टा – अक्षरा । गायत्री । तेजः । गायत्री । गायत्री । यज्ञमुखमिति यज्ञ – मुखम् । तेजसा। एव। गायत्रिया। यज्ञमुखेनेति यज्ञ – मुखेन। संमित इति सं – मितः ॥ 18 (69) (जुषे – सतेजस – मनक्षसङ्गं – बहुशाखं वृश्चेदेष वै – यज्ञ , , , उपैनमुत्तरो यज्ञ – आप्त्या – एकान्नविङ्शतिश्च) (A3) TS 6.3.4.1 पृथिव्यै त्वाऽन्तरिक्षाय त्वा दिवे त्वेत्याहैभ्य एवैनं ँलोकेभ्यः प्रोक्षति पराञ्चं प्रोक्षति पराङिव हि सुवर्गो लोकः क्रूरमिव वा एतत् करोति यत् खनत्यपोऽव नयति शान्त्यै यवमतीरव नयत्यूर्ग्वे यवो यजमानेन यूपः संमितो यावानेव यजमान-स्तावती-मेवास्मि-नूर्जं दधाति- [ ] 19

TS 6.3.4.1 - Padam

पृथिव्यै। त्वा। अन्तरिक्षाय। त्वा। दिवे। त्वा। इति। आह।

एभ्यः। एव। एनम्। लोकेभ्यः। प्रेति। उक्षति। पराञ्चम्।

प्रेति। उक्षति। पराङ्। इव। हि। सुवर्ग इति सुवः–गः। लोकः।

क्रूरम्। इव। वै। एतत्। करोति। यत्। खनति। अपः। अवेति।

नयति। शान्त्यै। यवमतीरिति यव–मतीः। अवेति। नयति। ऊर्क्।

वै। यवः। यजमानेन। यूपः। संमित् इति सं – मितः। यावान्।

एव। यजमानः। तावतीम्। एव। अस्मिन्न्। ऊर्जम्।

दधाति । 19 (50)

TS 6.3.4.2

पितृणा ए सदनमसीति बर्.हिरव स्तृणाति पितृदेवत्या(1) ७
् होतद्—यन्निखातं यद्—बर्.हिरनवस्तीर्य मिनुयात् पितृदेवत्यो निखातः
स्याद् बर्.हिरवस्तीर्य मिनोत्यस्यामेवैनं मिनोति यूपशकलमवास्यति
सतेजसमेवैनं मिनोति देवस्त्वा सविता मद्ध्वाऽनिक्त्वत्याह

। । तेजसैवैनमनिक सुपिप्पलाभ्य-स्त्वौषधीभ्य इति चषालं - - - प्रति- [] 20

TS 6.3.4.2 - Padam

पितृणाम् । सदनम् । असि । इति । बर्.हिः । अवेति । स्तृणाति । पितृदेवत्यमिति पितृ – देवत्यम् । हि । एतत् । यत् । निखातमिति नि – खातम् । यत् । बर्.हिः । अनवस्तीर्येत्यनव – स्तीर्य । मिनुयात् । पितृदेवत्यं इति पितृ–देवत्यः । निखात इति नि–खातः । स्यात् । बर्.हिः । अवस्तीर्येत्यव – स्तीर्य । मिनोति । अस्याम् । एव । एनम् । मिनोति । यूपशकलमिति यूप – शकलम् । अवेति । अस्यति । सर्तेजसमिति स – तेजसम् । एव । एनम् । मिनोति । । । । । । । । । । । । । । । । देवः । त्वा । सविता । मद्ध्वा । अनक्तु । इति । आह । तेजसा । एव । एनम् । अनिक । सुपिप्पलाभ्य इति सु-पिप्पलाभ्यः । त्वा । । । । । । अोषधीभ्य इत्योषधि – भ्यः । इति । चषालम् । प्रतीति । 20 (50)

TS 6.3.4.3 मुञ्चति तस्माच्छीर्.षत ओषधयः फलं गृह्णन्त्यनिक तेजो वा आज्यं वजमानेनाग्निष्ठाऽश्रिः संमिता यदग्निष्ठा-मश्रिमनिक्त यजमानमेव तेजसा ऽनक्त्यान्त-मनक्त्यान्तमेव यजमानं तेजसानिक सर्वतः परि मृशत्यपरिवर्ग-मेवास्मिन् तेजो दधात्युद् दिवं स्तभानाऽन्तरिक्षं पृणेत्याहैषां ँलोकानां ँविधृत्यै वैष्णव्यर्चा [ ] 21 TS 6.3.4.3 - Padam मुञ्चति । तस्मात् । शीर्.षतः । ओषधयः । फलम् । गृह्णन्ति । अनिक्त । तेजः । वै । आज्यम् । यजमानेन । अग्निष्ठेत्यग्नि–स्था । अश्रिः । संमितेति सं – मिता । यत् । अग्निष्ठामित्यग्नि स्थाम् । अश्रिम् । अनक्ति । यजमानम् । एव । तेजसा । अनिक । आन्तमित्या – अन्तम् । अनिक । आन्तमित्या – अन्तम् । एव । यजमानम् । तेजसा । अनिक । सर्वतः । परीति । मृशति । अपरिवर्गमित्यपरि – वर्गम् । एव । । । । । । अस्मिन्न् । तेजः । दधाति । उदिति । दिवम् । स्तभान । एति ।

अन्तरिक्षम् । पृण । इति । आह । एषाम् । लोकानाम् । विधृत्या इति वि – धृत्यै । वैष्णव्या । ऋचा । 21 (50) TS 6.3.4.4 कल्पयति वैष्णवो वै देवतया यूपः स्वयैवैनं देवतया कल्पयति द्वाभ्यां कल्पयति द्विपाद् यजमानः प्रतिष्ठित्यै यं कामयेत तेजसैनं देवताभिरिन्द्रियेण व्यद्धयय-मित्यग्निष्ठां तस्याश्रि-माहवनीयादित्थं ्रवत्थं वाऽति नावयेत् तेजसैवैनं देवताभिरिन्द्रियेण व्यद्र्धयति यं कामयेत तेजसैनं देवताभिरिन्द्रियेण समद्र्धयेयमित्य [ ] 22 **TS 6.3.4.4 - Padam** कल्पयति । वैष्णवः । वै । देवतया । यूपः । स्वया । एव । एनम् । — —— — देवतया । कल्पयति । द्वाभ्याम् । कल्पयति । द्विपादिति द्वि – पात् । यजमानः । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै । यम् । कामयेत । तेजसा । एनम् । देवताभिः । इन्द्रियेण । वीति । अद्र्थययम् । इति । अग्निष्ठामित्यंग्नि – स्थाम् । तस्य । अश्रिम् । ॥ ॥ ॥ आहवनीयादित्या—हवनीयात् । इत्थम् । वा । इत्थम् । वा । अतीति ।

नावयेत् । तेजसा । एव । एनम् । देवताभिः । इन्द्रियेण । वीति । अद्र्धयति । यम् । कामयेत । तेजसा । एनम् । देवताभिः । इन्द्रियेण । समिति । अद्ध्येयम् । इति । 22 (50) TS 6.3.4.5 - गिष्ठां तस्याश्रिमाहवनीयेन सं मिनुयात् तेजसैवैनं देवताभिरिन्द्रियेण समद्ध्यति ब्रह्मवनिं त्वा क्षत्रवनिमित्याह यथायजुरेवैतत् परि व्ययत्यूर्ग्वे रशना यजमानेन यूपः संमितो यजमानमेवोर्जा समद्र्धयति नाभिदघ्ने परि व्ययति नाभिदघ्न एवास्मा ऊर्जं दधाति तस्मान्नाभिदघ्न ऊर्जा भुञ्जते यं कामयेतोर्जैनं- [ ] 23 TS 6.3.4.5 - Padam । ॥ अग्निष्ठामित्यग्नि – स्थाम् । तस्य । अश्रिम् । आहवनीयेनेत्या – हवनीयेन । समिति । मिनुयात् । तेजसा । एव । एनम् । देवताभिः । इन्द्रियेण । समिति । अद्र्थयति । ब्रह्मवनिमिति ब्रह्म – वनिम् । त्वा । क्षत्रवनिमिति क्षत्र-वनिम् । इति । आह ।

यथायजुरिति यथा-यजुः । एव । एतत् । परीति । व्ययति । ऊर्क् ।

वै। रशना। यजमानेन। यूपः। संमित इति सं-मितः।
यजमानम्। एव। ऊर्जा। समिति। अद्ध्यिति। नाभिदघ्न इति
नाभि – दघ्ने। परीति। व्ययिति। नाभिदघ्न इति नाभि – दघ्ने।
एव। अस्मै। ऊर्जम्। दधाति। तस्मात्।
नाभिदघ्न इति नाभि – दघ्ने। ऊर्जा। भुञ्जते। यम्। कामयेत।
ऊर्जा। एनम्। 23 (50)

TS 6.3.4.6

व्यद्ध्येय-मित्यूद्ध्वां वा तस्यावाचीं वाऽवोहेदूर्जैवैनं व्यद्ध्यिति यदि कामयेत वर्.षुकः पर्जन्यः स्यादित्य-वाचीमवोहेद् वृष्टिमेव विच्छिति यदि कामयेतावर्.षुकः स्यादित्यूद्ध्वामुदूहेद् वृष्टिमेवोद् विच्छिति यदि कामयेतावर्.षुकः स्यादित्यूद्ध्वामुदूहेद् वृष्टिमेवोद् विच्छिति पितृणां निखातं मनुष्याणामूद्ध्वं निखातादा रञ्जनाया अोषधीना ए रञ्जना विश्वेषां – [ ] 24

TS 6.3.4.6 - Padam

वीति । अद्ध्येयम् । इति । ऊद्ध्वाम् । वा । तस्य । अवाचीम् । वा । अवेति । ऊहेत् । ऊर्जा । एव । एनम् । वीति । अद्ध्यति ।

यदि । कामयेत । वर्.षुकः । पर्जन्यः । स्यात् । इति । अवाचीम् । अवेति । ऊहेत् । वृष्टिम् । एव । नीति । यच्छति । यदि । कामयेत । अवर्.षुकः । स्यात् । इति । ऊद्र्ध्वाम् । उदिति । ऊहेत् । वृष्टिम् । एव । उदिति । यच्छति । पितृणाम् । निखातमिति नि – खातम् । मनुष्याणाम् । ऊद्र्ध्वम् । निखातादिति नि – खातात् । एति । रशनायाः । ओषधीनाम् । रशना । विश्वेषां । 24 (50) TS 6.3.4.7 देवानामृद्र्ध्व ए रशनाया आ चषालादिन्द्रस्य चषाल ए साद्ध्यानामतिरिक्त ए स वा एष सर्वदेवत्यो यद्यूपो यद्यूपं मिनोति सर्वा एव देवताः प्रीणाति यज्ञेन वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् तेऽमन्यन्त मनुष्या नोऽन्वाभविष्यन्तीति ते यूपेन योपयित्वा सुवर्गं ँलोकमायन् तमृषयो यूपेनैवानु प्राजानन् तद् यूपस्य यूपत्वं- [ ] **25** TS 6.3.4.7 - Padam ्॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ देवानाम् । ऊद्र्ध्वम् । रञ्जानायाः । एति । चषालात् । इन्द्रस्य । ्रा । । । । चषालम् । साद्ध्यानाम् । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । सः ।

वै । एषः । सर्वदेवत्यं इति सर्व-देवत्यः । यत् । यूपः । यत् । यूपः । यत् । यूपम् । मिनोति । सर्वाः । एव । देवताः । प्रीणाति । यज्ञेन । वै । देवाः । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन्न् । ते । अमन्यन्त । मनुष्याः । नः । अन्वाभविष्यन्तीत्यनु-आभविष्यन्ति । इति । ते । यूपेन । योपयित्वा । सुवर्गमिति सुवः-गम् । लोकम् । आयन्न् । तम् । ऋषयः । यूपेन । एव । अनु । प्रेति । अजानन्न् । तत् । यूपस्य । यूपत्वमिति यूप- त्वम् । 25 (50)

TS 6.3.4.8

यद् यूपं मिनोति सुवर्गस्य लोकस्य प्रज्ञात्यै पुरस्तान् मिनोति
पुरस्ताद्धि यज्ञस्य प्रज्ञायते प्रज्ञात्थ् हि तद् यदतिपन्न आहुरिदं
कार्यमासीदिति साद्ध्या वै देवा यज्ञमत्यमन्यन्त तान् यज्ञो नास्पृशत्
तान् यद् यज्ञस्यातिरिक्तमासीत् तदस्पृशदितिरिक्तं वा एतद् यज्ञस्य
यदग्नाविनिं मिथित्वा प्रहरत्यितिरिक्तमेत [ ] 26

TS 6.3.4.8 - Padam

यत् । यूपम् । मिनोति । सुवर्गस्येति सुवः – गस्य । लोकस्य । ॥ प्रज्ञात्या इति प्र – ज्ञात्यै । पुरस्तात् । मिनोति । पुरस्तात् । हि । यज्ञस्य । प्रज्ञायत इति प्र – ज्ञायते । अप्रज्ञातमित्यप्र – ज्ञातम् । हि । तत् । यत् । अतिपन्न इत्यति – पन्ने । आहुः । इदम् । कार्यम् । आसीत् । इति । साद्ध्याः । वै । देवाः । यज्ञम् । अतीति । अमन्यन्त । तान् । यज्ञः । न । अस्पृशत् । तान् । यत् । यज्ञस्य । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । आसीत् । तत् । अस्पृशत् । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । अग्नौ । अग्निम् । मथित्वा । प्रहरतीति प्र – हरति । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । एतत् । 26 (50)

TS 6.3.4.9

-द्यूपस्य यदूद्ध्वं चषालात् तेषां तद् भागधेयं तानेव तेन प्रीणाति देवा वै स्थिते सोमे प्र सुचोऽहर्न् प्र यूपं तेऽमन्यन्त यज्ञवेशसं वा इदं कुर्म इति ते प्रस्तर्थं सुचां निष्क्रयण-मपश्यन्थं स्वहं

्यूपस्य स७स्थिते सोमे प्र प्रस्तर्ं हरति जुहोति — । स्वरुमयज्ञवेशसाय ॥ 27

TS 6.3.4.9 - Padam

। ॥ । यूपस्य । यत् । ऊद्र्ध्वम् । चषालात् । तेषाम् । तत् । भागधेयमिति भाग – धेयम् । तान् । एव । तेन । प्रीणाति । देवाः । वै । । । । । । स्स⊌स्थित इति सं–स्थिते । सोमे । प्रेति । स्नुचः । अहरत्न् । प्रेति । ॥ यूपम् । ते । अमन्यन्त । यज्ञवेशसमिति यज्ञ – वेशसम् । वै । इदम् । कुर्मः । इति । ते । प्रस्तरमिति प्र – स्तरम् । स्नुचाम् । स्थित इति सं – स्थिते । सोमे । प्रेति । प्रस्तरमिति प्र–स्तरम् । । । । । हरति । जुहोति । स्वरुम् । अयज्ञवेशसायेत्ययज्ञ-वेशसाय ॥ 27 (42) (दधाति – प्रत्यु – चा – समर्ख्ययमित्यू – र्जैनं – वैश्वेषां – ँयूपत्व – मतिरिक्तमेतद् – द्विचत्वारिङ्शच्च) (A4)

TS 6.3.5.1

साद्ध्या वै देवा अस्मिँ ल्लोक आसन् नान्यत् किं चन मिषत् । । । । । । तेऽग्निमेवाग्नये मेधाया ऽलभन्त न ह्यान्यदालंभ्य – मिषत् । । । ततो वा इमाः प्रजाः प्राजायन्त यदग्नावग्निं मिथित्वा प्रहरित । । । प्रजानां प्रजननाय रुद्रो वा एष यदग्निर्यजमानः पशुर्यत् । पशुमालभ्याग्निं मन्थेद् रुद्राय यजमान – [ ] 28

TS 6.3.5.1 - Padam

साद्ध्याः । वै । देवाः । अस्मिन्न् । लोके । आसन्न् । न । अन्यत् । किम् । चन । मिषत् । ते । अग्निम् । एव । अग्नये । मेधाय । एति । अलभन्त । न । हि । अन्यत् । आलंभ्यमित्या-लंभ्यम् । अविन्दन्न् । अन्यतः । वै । इमाः । प्रजा इति प्र – जाः । प्रेति । अजायन्त । यत् । अग्नौ । अग्निम् । मथित्वा । प्रहर्तिति प्र – हरित । प्रजानामिति प्र – जानाम् । प्रजननायेति प्र – जननाय । रुद्रः । वै । एषः । यत् । अग्नैः । यजमानः । पशुः । यत् । पशुम् । आलभ्येत्या – लभ्य । अग्निम् । मन्थेत् । रुद्राय । यजमानम् । 28 (50)

TS 6.3.5.2

-मपि दद्ध्यात् प्रमायुकः स्यादधो खल्वाहुरिगः सर्वा देवता
हिवरेतद्यत् पशुरिति यत् पशुमालभ्याग्निं मन्धित हव्यायैवाऽऽ*सन्नाय
सर्वा देवता जनय-त्युपाकृत्यैव मन्ध्य-स्तन्नेवाऽऽ*लब्धं
नेवानालब्ध-मग्ने-र्जनित्र-मसीत्याहाग्नेहीत-ज्जनित्रं वृषणौ स्थ
इत्याह वृषणौ-[] 29

TS 6.3.5.2 - Padam

अपीर्ति । दद्ध्यात् । प्रमायुक इति प्र-मायुकः । स्यात् । अथो इति । खलु । आहुः । अग्निः । सर्वाः । देवताः । हृविः । एतत् । यत् । पशुः । इति । यत् । पशुम् । आलभ्येत्या-लभ्य । अग्निम् । मन्थिति । हव्याय । एव । आसन्नायेत्या-सन्नाय । सर्वाः । देवताः । जनयिति । उपाकृत्येत्युप – आकृत्य । एव । मन्थ्यः । तत् । न । इव । आलब्धमित्या – लब्धम् । न । इव । आलब्धमित्यना – लब्धम् । अग्नेः । जनित्रम् । असि । इति । आह । अग्नेः । हि । एतत् । जनित्रम् । वृषणौ । स्थः । इति । आह । वृषणौ । 29 (50)

TS 6.3.5.3 - Padam

हि । एतौ । उर्वशी । असि । आयुः । असि । इति । आह ।

मिथुनत्वायेति मिथुन – त्वाय । घृतेन । अके इति । वृषणम् ।

दधाथाम् । इति । आह । वृषणम् । हि । एते इति । दधाते इति ।

ये इति । अग्निम् । गायत्रम् । छन्दः । अनु । प्रेति । जायस्व ।

इति । आह । छन्दोभिरिति छन्दः – भिः । एव । एनम् । प्रेति ।

जनयति । अग्नये । मथ्यमानाय । अन्विति । ब्रूहि । इति । आह ।

सावित्रीम् । ऋचम् । अन्विति । आह ।

सवितृप्रसूत इति सवितृ-प्रसूतः । एव । एनम् । मन्थति । जाताय । अन्विति । ब्रूहि । 30 (50) TS 6.3.5.4 प्रिह्रियमाणायानु ब्रूहीत्याह काण्डेकाण्ड एवैनं क्रियमाणे समद्र्धयति गायत्रीः सर्वा अन्वाह गायत्रछन्दा वा अग्निः स्वेनैवैनं छन्दसा समद्र्धयत्यग्निः पुरा भवत्यग्निं मथित्वा प्र हरति तौ संभवन्तौ यजमानमभि सं भवतो भवतं नः समनसावित्याह शान्त्यै प्रहृत्य जुहोति जातायैवास्मा अन्नमपि () दधात्याज्येन जुहोत्येतद्वा अग्नेः प्रियं धाम यदाज्यं प्रियेणैवैनं धाम्ना समद्र्धयत्यथो तेजसा ॥ 31 TS 6.3.5.4 - Padam प्रह्रियमाणायेति प्र – हियमाणाय । अन्विति । ब्रूहि । इति । आह । काण्डेकाण्ड इति काण्डे – काण्डे । एव । एनम् । क्रियमाणे । समिति । अद्र्थयति । गायत्रीः । सर्वाः । अन्विति । आह । गायत्रछन्दा इति गायत्र-छन्दाः । वै । अग्निः । स्वेनं । एव । एनम् । छन्दसा । समिति । अद्र्धयति । अग्निः । पुरा । भवति । अग्निम् ।

मथित्वा । प्रेति । हरति । तौ । संभवन्ताविति सं – भवन्तौ । यजमानम् । अभि । समिति । भवतः । भवतम् । नः । समनसाविति स – मनसौ । इति । आह । ज्ञान्त्यै । प्रहृत्येति प्र–हृत्य । जुहोति । ा । जाताय । एव । अस्मै । अन्नम् । अपीति ( ) । दधाति । आज्येन । जुहोति । एतत् । वै । अग्नेः । प्रियम् । धाम । यत् । आज्यम् । । । प्रियेण । एव । एनम् । धाम्ना । समिति । अद्ध्यति । अथो इति । तेजसा ॥ **31 (68)** । । (यजमान–माह वृषणौ–जातायानु ब्रूह्या–प्य –ष्टादश च) (A5) TS 6.3.6.1 इषे त्वेति बर्.हिरा दत्त इच्छत इव होष यो यजत उपवीरसीत्याहोप होनानाकरोत्युपो देवान् दैवीर्विञाः प्रागुरित्याह दैवीर्ह्येता विञाः सतीर्देवानुपयन्ति वहीरुशिज इत्याहर्त्विजो वै वह्नय उशिज-स्तस्मादेवमाह बृहस्पते धारया वसूनीत्या [] 32

TS 6.3.6.1 - Padam

इषे । त्वा । इति । बर्.हिः । एति । दत्ते । इच्छते । इव । हि ।
एषः । यः । यजते । उपवीरित्युप – वीः । असि । इति । आह ।
उपति । हि । एनान् । आकरोतीत्या – करोति । उपो इति । देवान् ।
दैवीः । विशः । प्रेति । अगुः । इति । आह । दैवीः । हि । एताः ।
विशः । स्तीः । देवान् । उपयन्तीत्युप – यन्ति । वहीः । उशिजः ।
इति । आह । ऋत्विजः । वै । वह्नयः । उशिजः । तस्मात् । एवम् ।
आह । बृहस्पते । धार्य । वसूनि । इति । 32 (50)

TS 6.3.6.2

-ह ब्रह्म वै देवानां बृहस्पित ब्रह्मणैवास्मै पशूनव रुन्धे हव्या

ते स्वदन्तामित्याह स्वदयत्येवैनान् देव त्वष्टर्वसु रण्वेत्याह त्वष्टा

वै पशूनां मिथुनानां रूष्ट्रिक्त रूपमेव पशुषु दधाति रेवती

रमद्ध्वमित्याह पशवो वै रेवतीः पशूनेवास्मै रमयित देवस्य त्वा
सिवतुः प्रस्व इति [ ] 33

TS 6.3.6.2 - Padam

। । । । । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः । ब्रह्मणा । एव । अस्मै । पशून् । अवेति । रुन्धे । हव्या । ते । स्वदन्ताम् । इति । आह । स्वदयति । एव । एनान् । देव । त्वष्टः । वसु । रण्व । इति । आह । ा । त्वष्टा । वै । पशूनाम् । मिथुनानाम् । रूपकृदिति रूप – कृत् । रूपम् । एव । पशुषु । दधाति । रेवतीः । रमद्ध्वम् । इति । आह । पशवः । वै । रेवतीः । पशून् । एव । अस्मै । रमयति । देवस्य । त्वा । सवितुः । प्रसव इति प्र – सवे । इति । 33 (50)

TS 6.3.6.3

रशनामा दत्ते प्रसूत्या अश्विनोर्बाहुभ्या-मित्याहाश्विनौ हि वेवानामद्ध्वर्यू आस्तां पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्या ऋतस्य त्वा देवहविः पाशेनाऽऽ* रभ इत्याह सत्यं वा ऋत्र सत्येनैवैनमृतेना ऽऽ∗रभते ऽक्ष्णया परि हरति वद्ध्य ुं हि प्रत्यञ्चं प्रति मुञ्चन्ति व्यावृत्त्यै धर्.षा मानुषानिति नि युनिक्त धृत्या अद्भ्य- [ ] 34

TS 6.3.6.3 - Padam

रञ्जाम् । एति । द्ते । प्रसूत्या इति प्र – सूत्यै । अश्विनोः ।

बाहुभ्यामिति बाहु-भ्याम् । इति । आह । अश्विनौ । हि । देवानाम् ।

अद्ध्वर्यू इति । आस्ताम् । पूष्णः । हस्ताभ्याम् । इति । आह ।

यत्यै । ऋतस्य । त्वा । देवहविरिति देव – हविः । पाञ्जेन । एति ।

रभे । इति । आह । सत्यम् । वै । ऋतम् । सत्येन । एव । एनम् ।

ऋतेन । एति । रभते । अक्ष्णया । परीति । हरति । वद्ध्यम् । हि ।

प्रत्यञ्चम् । प्रतिमुञ्चन्तीति प्रति – मुञ्चन्ति । व्यावृत्त्या इति

वि – आवृत्त्यै । धर्.ष । मानुषान् । इति । नीति । युनिक् । धृत्यै ।

अद्भ्य इत्यत् – भ्यः । 34 (50)

TS 6.3.6.4

स्त्वौषधीभ्यः प्रोक्षामीत्याहाद्भ्यो होष ओषधीभ्यः संभवति
यत् पशुरपां पेरुरसीत्याहैष हापां पाता यो मेधायाऽऽ* रभ्यते
स्वात्तं चिथ् सदेव् ह्व्यमापो देवीः स्वदतैनमित्याह
स्वदयत्येवैन-मुपरिष्टात् प्रोक्षत्युपरिष्टादेवैनं मेद्ध्यं करोति

TS 6.3.6.4 - Padam

त्वा । ओषधीभ्य इत्योषधि – भ्यः । प्रेति । उक्षामि । इति । आह । अद्भ्य इत्यत् – भ्यः । हि । एषः । ओषधीभ्य इत्योषधि – भ्यः । संभवतीति सं – भवति । यत् । पशुः । अपाम् । पेरुः । असि । इति । आह । एषः । हि । अपाम् । पाता । यः । मेधाय । आरभ्यत इत्या-रभ्यते । स्वात्तम् । चित् । सदेवमिति स – देवम् । हव्यम् । आपः । देवीः । स्वदत । एनम् । इति । आह । स्वदयति । एव । एनम् । उपरिष्टात् । प्रेति । उक्षति । उपरिष्टात् । एव । एनम् । मेद्ध्यम् । करोति । पाययति । अन्तरतः । एव । एनम् ( ) । ॥ । मेद्ध्यम् । करोति । अधस्तात् । उपेति । उक्षति । सर्वतः । एव । एनम् । मेद्ध्यम् । करोति ॥ 35 (60) , (वसूनीति-प्रसव इत्य-दृभ्यो-ऽन्तरत एवैनं - दश च) (A6)

TS 6.3.7.1 अग्निना वै होत्रा देवा अस्रा-नभ्यभव-न्नग्नये समिद्ध्यमानायानु ब्रहीत्याह भ्रातृव्याभिभूत्यै सप्तदंश सामिधेनीरन्वाह सप्तदशः प्रजापतिः प्रजापतेराप्त्यै सप्तदशान्वाह द्वादश मासाः पञ्चर्तवः । । । स सँवथ्सरः सँवथ्सरं प्रजा अनु प्रजायन्ते प्रजानां प्रजननाय देवा वै सामिधेनीरनूच्य यज्ञं नान्वपश्यन्थ् स प्रजापति-स्तूष्णीमाघार- [] 36 TS 6.3.7.1 - Padam अग्निना । वै । होत्रा । देवाः । असुरान् । अभीति । अभवन्न् । अग्नये । समिद्ध्यमानायेति सं – इद्ध्यमानाय । अन्विति । ब्रूहि । इति । आह । भ्रातृव्याभिभूत्या इति भ्रातृव्य-अभिभूत्यै । सप्तदशेति सप्त – दश । सामिधेनीरितिं सां – इधेनीः । अन्वितिं । आह । सप्तदश इति सप्त – दशः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । आप्त्यै । सप्तदशेति सप्त – दश ।

अन्विति । आह । द्वादेश । मासाः । पञ्च । ऋतवः । सः ।

सँवथ्सर इति सं – वथ्सरः । सँवथ्सरमिति सं – वथ्सरम् । प्रजा इति प्र – जाः । अनु । प्रेति । जायन्ते । प्रजानामिति प्र–जानाम् । प्रजननायेति प्र-जननाय । देवाः । वै । सामिधेनीरिति सां-इधेनीः । अनुच्येत्यनु – उच्य । यज्ञम् । न । अन्विति । अपश्यन्न् । सः । प्रजापतिरिति प्रजा–पतिः । तूष्णीम् । आघारमित्या–घारम् । 36 (50) TS 6.3.7.2 -मा उघारयत् ततो वै देवा यज्ञमन्वपश्यन्. यत् तूष्णी-माघार-माघारयति यज्ञस्यानुख्यात्या असुरेषु वै यज्ञ आसीत् तं देवास्तूष्णी ए होमेनावृञ्जत यत् तूष्णी-माघार-माघारयति भ्रातृव्यस्यै व तद् यज्ञं वृङ्के परिधीन्थ् सं मार्ष्टि पुनात्येवैनान् त्रिस्त्रिः सं मार्ष्टि त्र्यावृद्धि यज्ञोऽथो रक्षसामपहत्यै द्वादश सं पद्यन्ते द्वादश - [ ] 37 **TS 6.3.7.2 - Padam**

एति । अघारयत् । ततः । वै । देवाः । यज्ञम् । अन्विति । अपश्यन्न् ।

"
यत् । तूष्णीम् । आघारमित्या – घारम् । आघारयतीत्या – घारयति ।

TS 6.3.7.3

मासाः संवध्सरः संवध्सरमेव प्रीणात्यथो संवध्सरमेवास्मा उप दधाति सुवर्गस्य लोकस्य समध्यौ शिरो वा एतद् यज्ञस्य यदाघारोऽग्निः सर्वा देवता यदाघार—माघारयति शीर्.षत एव यज्ञस्य यजमानः सर्वा देवता अव रुन्धे शिरो वा एतद् यज्ञस्य यदाघार आत्मा पशुराघारमाघार्य पशु ए समनक्त्यात्मन्नेव यज्ञस्य [] 38

TS 6.3.7.3 - Padam

मासाः । संवथ्सर इति सं–वथ्सरः । संवथ्सरमिति सं–वथ्सरम् । एव । प्रीणाति । अथो इति । संवथ्सरमिति सं – वथ्सरम् । एव । अस्मै । उपेति । दधाति । सुवर्गस्येति सुवः – गस्य । लोकस्य । समष्ट्या इति सं – अष्ट्यै । शिरः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् । आघार इत्या – घारः । अग्निः । सर्वाः । देवताः । यत् । ॥ । आघारमित्या–घारम् । आघारयतीत्या–घारयति । ञीर्.षतः । एव । । । ॥ ॥ । । यज्ञस्य । यजमानः । सर्वाः । देवताः । अवेति । रुन्धे । शिरः । वै । । एतत् । यज्ञस्य । यत् । आघार इत्या – घारः । आत्मा । पशुः । ॥ । आघारमित्या – घारम् । आघार्येत्या – घार्य । पशुम् । समिति । अनक्ति । आत्मन्न् । एव । यज्ञस्य । 38 (50)

TS 6.3.7.4

TS 6.3.7.4 - Padam

शिरः । प्रतीति । दधाति । समिति । ते । प्राण इति प्र – अनः । वायुना । गच्छताम् । इति । आह । वायुदेवत्य इति वायु—देवत्यः । वै। प्राण इति प्र – अनः। वायौ। एव। अस्य। प्राणमिति प्र – अनम् । जुहोति । समिति । यजत्रैः । अङ्गानि । समिति । यज्ञपतिरिति यज्ञ – पतिः । आशिषेत्या – शिषा । इति । आह । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । एव । अस्य । आशिषमित्या-शिषम् । गमयति । विश्वरूप इति विश्व – रूपः । वै । त्वाष्ट्रः । उपरिष्टात् । पशुम् । अभीति । अवमीत् । तस्मात् । उपरिष्टात् । पशोः । न । अवेति । द्यन्ति । यत् । उपरिष्टात् । पशुम् । समनक्तीति सं – अनिक्त । मेद्ध्यम् । एव । 39 (50)

TS 6.3.7.5

नं करोत्यृत्विजो वृणीते छन्दा ७ स्येव वृणीते सप्त वृणीते सप्त युणीते सप्त छन्दा ७ स्युभयस्या वरुद्ध्या एकादश प्रयाजान्. यजित दश वै प्रशोः प्राणा आत्मैकादशो यावानेव प्रशुस्तं प्र यजित वपामेकः परि शय आत्मैवाऽऽ*त्मानं परि शये वज्रो वै स्वधितिर्वज्ञो यूपशकलो घृतं खलु वै () देवा वज्रं कृत्वा सोममध्नन् घृतेनाकौ प्रशुं त्रायेथामित्याह

TS 6.3.7.5 - Padam

प्नम् । करोति । ऋत्विजः । वृणीते । छन्दार्ंसि । एव । वृणीते ।
सप्त । वृणीते । सप्त । ग्राम्याः । प्रावः । सप्त । आरण्याः ।
सप्त । छन्दार्ंसि । उभयस्य । अवरुद्ध्या इत्यव – रुद्ध्यै ।
प्कादश । प्रयाजानिति प्र – याजान् । यजित । दश । वै । प्रशोः ।
प्राणा इति प्र–अनाः । आत्मा । एकादशः । यावान् । एव । प्रशुः ।
तम् । प्रेति । यजित । वपाम् । एकः । परीति । शये । आत्मा ।

एव । आत्मानम् । परीति । शये । वज्रः । वै । स्वधितिरिति स्व – धितिः । वज्रः । यूपशकल इति यूप – शकलः । अध्नन्न् । घृतेन । अक्तौ । पशुम् । त्रायेथाम् । इति । आह । वज्रेण। एव। एनम्। वशे। कृत्वा। एति। लभते॥ 40 (68) (आघारं – पद्यन्ते द्वादेशा – ऽऽत्मन्नेव यज्ञस्य – मेध्यमेव – खलु वा – अष्टादेश च) (A7) TS 6.3.8.1 पर्यग्नि करोति सर्वहुतमेवैनं करोत्य-स्कन्दाया-स्कन्न ए हि तद् यद् धुतस्य स्कन्दित त्रिः पर्यग्नि करोति त्र्यावृद्धि यज्ञोऽथो रक्षसामपहत्यै ब्रह्मवादिनो वदन्त्यन्वारभ्यः पञ्रा(3)र्नान्वारभ्या(3) इति मृत्यवे वा एष नीयते यत् पशुस्तं यदन्वारभेत प्रमायुको यजमानः स्यादथो खल्वाहुः सुवर्गाय वा एष लोकाय नीयते यत् [ ] 41

TS 6.3.8.1 - Padam

पर्यग्नीति परि – अग्नि । करोति । सर्वहुतमिति सर्व-हुतम् । एव । एनम् । करोति । अस्कन्दाय । अस्कन्नम् । हि । तत् । यत् । हुतस्य । स्कन्दिति । त्रिः । पर्यग्नीति परि – अग्नि । करोति । त्र्यावृदिति त्रि – आवृत् । हि । यज्ञः । अथो इति । रक्षंसाम् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । अन्वारभ्य इत्यंनु – आरभ्यः । पशू(3)ः । न । अन्वारभ्या(3) इत्यनु -आरभ्या(3)ः । इति । मृत्यवे । वै । एषः । नीयते । यत् । पशुः । तम् । यत् । अन्वारभेतेत्यनु-आरभेत । प्रमायुक । । । इति प्र–मायुकः । यजमानः । स्यात् । अथो इति । खलु । आहुः । सुवर्गायेति सुवः – गाय । वै । एषः । लोकाय । नीयते ।

यत् । 41 (50)

TS 6.3.8.2

पशुरिति यन्नान्वारभेत सुवर्गाल्लोकाद् यजमानो हीयेत — । । । । । । वपाश्रपणीभ्या–मन्वारभते तन्नेवान्वारब्धं नेवानन्वारब्धमुप प्रेष्य होतर्.हव्या देवेभ्य इत्याहेषित एं हि कर्म क्रियते रेवतीर्यज्ञपतिं प्रियधा ऽऽविशतेत्याह यथायजुरेवैतदग्निना पुरस्तादेति रक्षसामपहत्यै पृथिव्याः संपृचः पाहीति बर्.हि [ ] 42 TS 6.3.8.2 - Padam पशुः । इति । यत् । न । अन्वारभेतेत्यंनु – आरभेत । सुवर्गादिति सुवः – गात् । लोकात् । यजमानः । हीयेत । वपाश्रपणीभ्यामिति वपा – श्रपणीभ्याम् । अन्वारभत इत्यनु – आरभते । तत् । न । इव । अन्वारब्धमित्यनु-आरब्धम् । न । इव । । । । अनन्वारब्धमित्यननु-आरब्धम् । उप । प्रेति । इष्य । होतः । हव्या । देवेभ्यः । इति । आह । इषितम् । हि । कर्म । क्रियते । रेवतीः । यज्ञपतिमिति यज्ञ – पतिम् । प्रियधेति प्रिय – धा । एति । विश्वात । इति । आह । यथायजुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् । अग्निना । पुरस्तात् । एति । रक्षसाम् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । पृथिव्याः । संपृच इति सं – पृचः । पाहि । इति । बर्.हिः । 42 (50)

TS 6.3.8.3 -रुपास्यत्य-स्कन्दाया-स्कन्न ए हि तद् यद् बर्.हिषि स्कन्दत्यथो बर्.हिषदमेवैनं करोति पराङा वर्ततेऽद्ध्वर्युः पञोः संज्ञप्यमानात् पश्भय एव तिन्ने हुत आत्मनोऽनावस्काय गच्छति श्रियं प्र पश्र्नाप्नोति य एवं वैद पश्चाल्लोका वा एषा प्राच्युदानीयते यत् पत्नी नमस्त आतानेत्याहाऽऽ*दित्यस्य वै रञ्मय- [ ] 43 TS 6.3.8.3 - Padam उपेति । अस्यति । अस्कन्दाय । अस्कन्नम् । हि । तत् । यत् । बर्.हिषि । स्कन्दिति । अथो इति । बर्.हिषदिमिति बर्.हि – सदम् । एव । एनम् । करोति । पराङ् । एति । वर्तते । अद्ध्वर्युः । पञ्गोः । संज्ञप्यमानादिति सं – ज्ञप्यमानात् । पशुभ्य इति पशु – भ्यः । एव । तत् । नीति । हुते । आत्मनः । अनाव्रस्कायेत्यना–व्रस्काय । गच्छति । श्रियम् । प्रेति । पशून् । आप्नोति । यः । एवम् । वेदं । पश्चाल्लोकेति पश्चात् – लोका । वै । एषा । प्राची । उदानीयत इत्युत् – आनीयते । यत् । पत्नी । नमः । ते ।

TS 6.3.8.4

आतानास्तेभ्य एव नमस्करोत्यनर्वा प्रेहीत्याह भ्रातृव्यो वा अर्वा मातृव्यापनुत्त्यै घृतस्य कुल्यामनु सह प्रजया सह मातृव्यापनुत्त्ये घृतस्य कुल्यामनु सह प्रजया सह

TS 6.3.8.4 - Padam

आताना इत्या – तानाः । तेभ्यः । एव । नमः । करोति । अनर्वा । प्रेति । इति । आह । भ्रातृव्यः । वै । अर्वा । भ्रातृव्यापनुत्या इति भ्रातृव्य – अपनुत्त्यै । घृतस्य । कुल्याम् । अन्विति । सह । प्रजयेति प्र – जया । सह । रायः । पोषेण । इति । आह । आशिषमित्या – शिषम् । एव । एताम् । एति । शास्ते । आपः । देवीः । शुद्धायुव इति शुद्ध – युवः । इति । आह । यथायजुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् ॥ 44 (37)

(लोकाय नीयते यद् – बर्.ही – रञ्मयः – सप्तत्रिण्ञच्च) (A8) TS 6.3.9.1 पशोर्वा आलब्धस्य प्राणाञ्छुगृच्छति वाक्त आ प्यायतां प्राणस्त आ प्यायतामित्याह प्राणेभ्य एवास्य शुच ं शमयति सा प्राणेभ्योऽधि पृथिवी ए शुक् प्र विश्वाति शमहोभ्यामिति नि नयत्यहोरात्राभ्यामेव पृथिव्यै शुच् शमयत्योषधे त्रायस्वैन स्विधेते मैन ् हि ्सीरित्याह वज्रो वै स्वधिति:- [ ] 45 TS 6.3.9.1 - Padam पञोः । वै । आलंब्धस्येत्या – लब्धस्य । प्राणानिर्ति प्र – अनान् । शुक्। ऋच्छति । वाक्। ते । एति । प्यायताम् । प्राण इति प्र – अनः । ते । एति । प्यायताम् । इति । आह । प्राणेभ्य इति प्र – अनेभ्यः । एव । अस्य । शुचम् । शमयति । सा । प्राणेभ्य इति प्र – अनेभ्यः । अधीति । पृथिवीम् । शुक् । प्रेति । ा । । विश्वाति । शम् । अहोभ्यामित्यहः – भ्याम् । इति । नीति । नयति । । ॥ अहोरात्राभ्यामित्यहः-रात्राभ्याम् । एव । पृथिव्यै । शुचम् । शमयति ।

TS 6.3.9.2

शान्त्यै पार्श्वत आ च्छ्यति मद्ध्यतो हि मनुष्या आ च्छ्यन्ति
तिरश्चीनमा च्छ्यत्यनूचीन् हि मनुष्या आच्छ्यन्ति व्यावृत्त्यै रक्षसां
भागोऽसीति स्थिवमतो बर्.हिरक्त्वाऽपास्यत्यस्नैव रक्षा ्सि निरवदयत
इदमह ् रक्षोऽधमं तमो नयामि योऽस्मान् द्वेष्टि यं च वयं द्विष्म
इत्याह द्वौ वाव पुरुषौ यं चैव- [] 46

TS 6.3.9.2 - Padam

शान्त्यै । पार्श्वतः । एति । छ्यति । मद्ध्यतः । हि । मनुष्याः ।

आच्छयन्तीत्या – छ्यन्ति । तिरश्चीनम् । एति । छ्यति । अनूचीनम् ।

हि । मनुष्याः । आच्छ्यन्तीत्या – छ्यन्ति । व्यावृत्त्या इति

। । । । । । । । । । । । । । । । । वि – आवृत्त्यै । रक्षसाम् । भागः । असि । इति । स्थविमतः ।

बर्.हिः । अक्त्वा । अपेति । अस्यति । अस्ना । एव । रक्षाण्सि ।

निरवदयत इति निः – अवदयते । इदम् । अहम् । रक्षः । अधमम् । । तमः । नयामि । यः । अस्मान् । द्वेष्टि । यम् । च । वयम् । द्विष्मः । इति । आह । द्वौ । वाव । पुरुषौ । यम् । च । एव । 46 (50) TS 6.3.9.3 देष्टि यश्चैनं द्वेष्टि तावुभावधमं तमो नयतीषे त्वेति वपामुत्खिदतीच्छतं इव होष यो यजते यदुपतृन्द्याद्-रुद्रोऽस्य पशून् घातुकः स्याद् यन्नोपतृन्द्या-दयता स्या-दन्ययोपतृणत्त्यन्यया न धृत्यै घृतेन द्यावापृथिवी प्रोर्ण्वाथामित्याह द्यावापृथिवी एव रसेनानक्त्यच्छिन्नो – [ ] 47 TS 6.3.9.3 - Padam द्वेष्टि । यः । च । एनम् । द्वेष्टि । तौ । उभौ । अधमम् । तमः । नयति । इषे । त्वा । इति । वपाम् । उदिति । खिदति । इच्छते । इव । हि । एषः । यः । यजते । यत् । उपतृन्द्यादित्युप – तृन्द्यात् । रुद्रः । अस्य । पशून् । घातुंकः । स्यात् । यत् । न । उपतृन्द्यादित्युप – तृन्द्यात् । अयता । स्यात् । अन्यया ।

उपतृणतीत्युप – तृणिति । अन्यया । न । धृत्ये । घृतेन ।

ह्यावापृथिवी इति द्यावा-पृथिवी । प्रेति । ऊर्ण्वाथाम् । इति । आह ।

ह्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । एव । रसेन । अनिक्त ।

ह्यावापृथिवी इति द्यावा – पृथिवी । एव । रसेन । अनिक्त ।

अच्छिन्नः । 47 (50)

TS 6.3.9.4

रायः सुवीर इत्याह यथायजुरेवैतत् क्रूरिमव वा एतत् करोति

यद् वपा-मुत्खिद-त्युर्वन्तरिक्ष-मिन्वहीत्याह शान्त्यै प्र वा

एषोऽस्माल्लोकाच्च्यवते यः पशुं मृत्यवे नीयमानमन्वारभते

वपाश्रपणी पुनरन्वारभतेऽस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठत्यग्निना

पुरस्तादेति रक्षसामपहत्या अथो देवता एव हव्येना- [] 48

TS 6.3.9.4 - Padam

रायः । सुवीर इति सु – वीरः । इति । आह । यथायजुरिति यथा – यजुः । एव । एतत् । क्रूरम् । इव । वै । एतत् । करोति । यत् । वपाम् । उत्खिदतीत्युत् – खिदति । उरु । अन्तरिक्षम् । अन्विति । इहि । इति । आह । शान्त्यै । प्रेति । वै । एषः । अस्मात् ।

लोकात् । च्यवते । यः । प्र्युम् । मृत्यवे । नीयमानम् । अन्वारभत इत्यन् – आरभते । वपाश्रपणी इति वपा – श्रपणी । पुनः । अन्वारभत् इत्यन् – आरभते । अस्मिन्न् । एव । लोके । प्रतीति । तिष्ठति । अग्निना । पुरस्तात् । एति । रक्षसाम् । — अपहत्या इत्यप–हत्ये । अथो इति । देवताः । एव । हव्येन । 48 (50) TS 6.3.9.5 — न्वेति नान्तममङ्गारमित हरेद् यदन्तममङ्गारमित हरेद्–देवता अति मन्येत् वायो वीहि स्तोकानामित्याह् तस्माद् विभक्ताः स्तोका अव पद्यन्तेऽग्रं वा एतत् पर्शूनां यद् वपाऽग्रमोषधीनां बर्.हिरग्रेणैवाग्र प्

्र प्रेष्येत्याह- [ ] 49

TS 6.3.9.5 - Padam

समद्धयत्यथो ओषधीष्वेव पशून् प्रतिष्ठापयति स्वाहाकृतीभ्यः

तस्मात् । विभक्ता इति वि – भक्ताः । स्तोकाः । अवेति । पद्यन्ते ।

अग्रम् । वै । एतत् । प्राूनाम् । यत् । वपा । अग्रम् । ओषधीनाम् ।

बर्.हिः । अग्रेण । एव । अग्रम् । समिति । अद्ध्यति । अथो इति ।

ओषधीषु । एव । प्राून् । प्रतीति । स्थापयति । स्वाहाकृतीभ्य इति

स्वाहाकृति – भ्यः । प्रेति । इष्य । इति । आह । 49 (50)

TS 6.3.9.6

यज्ञस्य समिष्ट्यै प्राणापानौ वा एतौ पर्शूनां यत् पृषदाज्यमात्मा वपा पृषदाज्यमभिघार्य वपामभि घारयत्यात्मन्नेव पर्शूनां प्राणापानौ दधाति प्रवाहोद्र्ध्वनभसं मारुतं गच्छतमित्याहोद्र्ध्वनभा ह स्म वै मारुतो । । । । देवानां वपाश्रपणी प्र हरति तेनैवैने प्र हरति विषूची प्र हरति तस्माद् विष्वञ्चौ प्राणापानौ ॥ 50

TS 6.3.9.6 - Padam

यज्ञस्य । समिष्ट्या इति सं-इष्ट्यै । प्राणापानाविति प्राण-अपानौ । वै । एतौ । पुशूनाम् । यत् । पृषदाज्यमिति पृषत् – आज्यम् । आत्मा । वपा । पृषदाज्यमिति पृषत् – आज्यम् ।

अभिघार्येत्यभि – घार्य । वपाम् । अभीति । घारयति । आत्मन् । एव । पशूनाम् । प्राणापानाविति प्राण – अपानौ । दधाति । स्वाहा । ऊद्र्धनभसमित्यूद्र्ध – नभसम् । मारुतम् । गच्छतम् । इति । आह । ऊद्र्धनभा इत्यूद्र्ध – नभाः । ह । स्म । वै । मारुतः । ्।। । । । । । । । । देवानाम् । वपाश्रपणी इति वपा – श्रपणी । प्रेति । हरति । तेन । एव। एने इति। प्रेति। हरति। विषूची इति। प्रेति। हरति। तस्मात् । विष्वञ्चौ । प्राणापानाविति प्राण – अपानौ ॥ 50 (46) (स्वधिति – श्रैवा – च्छिन्नो – हव्येने – ष्येत्याह – षट्चत्वारिज्ञच्च) (A9) TS 6.3.10.1 पशुमालभ्य पुरोडाशं निर्वपति समेधमेवैनमा लभते वपया प्रचर्य पुरोडाशेन प्र चरत्यूग्वै पुरोडाश ऊर्जमेव पशूनां मद्ध्यतो दधात्यथो पञ्चोरेव छिद्रमपि दधाति पृषदाज्यस्योपहत्य न्निः पृच्छति शृतण् हवी(3)ः शमितरिति त्रिषत्या हि देवा योऽशृतण् शृतमाह स एनसा प्राणापानौ वा एतौ पशूनां— [ ] 51

TS 6.3.10.1 - Padam

पशुम् । आलभ्येत्या – लभ्य । पुरोडाशम् । निरिति । वपति । समेधमिति स – मेधम् । एव । एनम् । एति । लभते । वपया । प्रचर्येति प्र-चर्य । पुरोडाशेन । प्रेति । चरति । ऊर्क् । वै । पुरोडाशः । ऊर्जम् । एव । पशूनाम् । मद्ध्यतः । दधाति । अथो इति । पञोः । एव । छिद्रम् । अपीति । दधाति । पृषदाज्यस्येति पृषत् – आज्यस्य । उपहत्येत्युप – हत्य । त्रिः । पृच्छति । शृतम् । हवी(3)ः । शमितः । इति । न्निषत्या इति त्रि – सत्याः । हि । देवाः । यः । अशृतम् । शृतम् । आहं। सः। एनसा। प्राणापानाविति प्राण – अपानौ। वै।

एतौ । पशूनां । **51 (50)**

TS 6.3.10.2

यत् पृषदाज्यं प्रशोः खलु वा आलब्धस्य हृदयमात्माऽभि समेति

ग ग ग ग

यत् पृषदाज्येन हृदय-मभिघारयत्यात्मन्नेव पर्शूनां प्राणापानौ दधाति

पर्शुना वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् तेऽमन्यन्त मनुष्या

नोऽन्वाभविष्यन्तीति तस्य शिरः छित्वा मेधं प्राक्षारयन्थ्स

- । । । ।
प्रक्षोऽभवत् तत् प्रक्षस्य प्रक्षत्वं यत् प्लक्षशाखो–तरबर्.हि-र्भवति

- ।

समेधस्यैव- [] 52

TS 6.3.10.2 - Padam

यत् । पृषदाज्यमितिं पृषत् – आज्यम् । पशोः । खलुं । वै । आलब्धस्येत्या – लब्धस्य । हृदयम् । आत्मा । अभि । समिति । एति । यत् । पृषदाज्येनेति पृषत् – आज्येन । हृदयम् । अभिघारयतीत्यभि – घारयति । आत्मन्न् । एव । पर्नानाम् । प्राणापानाविति प्राण – अपानौ । दधाति । पशुना । वै । देवाः । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । आयन्न् । ते । अमन्यन्त । । शिरः । छित्त्वा । मेधम् । प्रेति । अक्षारयन्न् । सः । प्रक्षः । अभवत् । तत्। प्रक्षस्य । प्रक्षत्वमिति प्रक्ष – त्वम् । यत् । प्लक्षशाखेति प्लक्ष – शाखा । उत्तरबर्.हिरित्युत्तर – बर्.हिः । भवति । समेधस्येति स – मेधस्य । एव । 52 (50)

TS 6.3.10.3 पशोरव द्यति पशुं वै हियमाण ए रक्षा ७ स्यनु सचन्ते उन्तरा यूपं चाऽऽ*हवनीयं च हरति रक्षसामपहत्यै पञ्जोर्वा आलब्धस्य मनोऽप क्रामित मनोतायै हिवषोऽवदीयमानस्यानु ब्रूहीत्याह मन एवास्याव रुन्ध एकादशावदानान्यव द्यति दश वै पशोः प्राणा आत्मैकादशो यावानेव पशुस्तस्याव - [ ] 53 **TS 6.3.10.3 - Padam** पशोः । अवेति । द्यति । पशुम् । वै । ह्रियमाणम् । रक्षाण्सि । अन्विर्ति । सचन्ते । अन्तरा । यूपम् । च । आहवनीयमित्या – हवनीयम् । च । हरति । रक्षसाम् । अपहत्या इत्यप – हत्यै । पशोः । वै । आलब्धस्येत्या – लब्धस्य । मनः । अपेति । क्रामति । मनोतायै । हविषः । अवदीयमानस्येत्यव – दीयमानस्य । अन्विति । ब्रूहि । इति । आह । मनः । एव । अस्य । अवेति । रुन्धे । एकांदश । अवदानानीत्यव – दानानि । अवेति । द्यति । दर्ग । वै । पर्शाः ।

प्राणा इति प्र – अनाः । आत्मा । एकादशः । यावान् । एव । पशुः । – । – । तस्य । अवेति । **53 (50)**

TS 6.3.10.4

द्यति हृदयस्याग्रेऽव द्यत्यथ जिह्नाया अथ वक्षसो यहै हृदयेनाभिगच्छति ति जिल्ला वदित यिज्जिह्नया वदित तदुरसोऽधि निर्वदत्येतहै निर्वदत्येतहै निर्वादि यथा प्रशोर्यथापूर्वं यस्यैवमवदाय यथाकाम – मृत्तरेषामवद्यति यथा पूर्वमेवास्य प्रशोरवत्तं भवित मद्ध्यतो गुदस्याव द्यति मद्ध्यतो हि प्राण उत्तमस्याव द्यत्य – [ ] 54

TS 6.3.10.4 - Padam

द्यति । हृदयस्य । अग्रे । अवेति । द्यति । अथ । जिह्वायाः । अथ । विक्षस्यः । यत् । वै । हृदयेन । अभिगच्छतीत्यभि – गच्छति । तत् । जिह्वया । वदति । यत् । जिह्वया । वदति । तत् । उरसः । अधि । निरिति । वदति । एतत् । वै । प्रज्ञोः । यथापूर्वमिति — । यथा – पूर्वम् । यस्य । एवम् । अवदायेत्यव – दाय । यथाकाममिति यथा – कामम् । उत्तरेषामित्युत् – तरेषाम् ।

अवद्यतीत्यव – द्यति । यथापूर्वमिति यथा – पूर्वम् । एव । अस्य । प्राः । अवत्तम् । भवति । मद्ध्यतः । गुदस्य । अवेति । द्यति । मद्ध्यतः । गुदस्य । अवेति । द्यति । मद्ध्यतः । हि । प्राण इति प्र – अनः । उत्तमस्येत्युत् – तमस्य । अवेति । द्यति । द्यति

TS 6.3.10.5

-त्तमो हि प्राणो यदीतरं यदीतर-मुभयमेवाजामि जायमानो वै

ा प्राण्डाह्मणस्त्रिभिर्ःऋणवा जायते ब्रह्मचर्येणर्षिभ्यो यज्ञेन देवेभ्यः प्रजया

पितृभ्य एष वा अनृणो यः पुत्री यज्वा ब्रह्मचारिवासी तदवदानैरेवाव

दयते तदवदानाना-मवदानत्वं देवासुराः संयत्ता आसन् ते देवा

अग्निमब्रुवन् त्वया वीरेणासुरानभि भवामेति- [ ] 55

TS 6.3.10.5 - Padam

प्रजयेति प्र – जया । पितृभ्य इति पितृ – भ्यः । एषः । वै । । अनृणः । यः । पुत्री । यज्वा । ब्रह्मचारिवासीति ब्रह्मचारि – वासी । तत् । अवदानैरित्यव – दानैः । एव । अवेति । दयते । तत् । अवदानानामित्यव – दानानाम् । अवदानत्वमित्यवदान – त्वम् । देवासुरा इति देव – असुराः । सँयत्ता इति सं – यत्ताः । आसन्न् । ते । देवाः । अग्निम् । अब्रुवन्न् । त्वया । वीरेण । अस्रान् । अभीति । भवाम । इति । 55 (50) TS 6.3.10.6 सोऽब्रवीद् वरं वृणै पशोरुद्धारमुद्धरा इति स एतमुद्धारमुदहरत दोः पूर्वाद्र्धस्य गुदं मद्ध्यतः श्रोणिं जघनाद्र्धस्य ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यत् त्र्यङ्गाणां समवद्यति भ्रातृव्याभिभूत्यै भवत्यात्मना प्र हरन्ति प्रतिष्ठित्यै ॥ 56

TS 6.3.10.6 - Padam

सः । अब्रवीत् । वरम् । वृणै । पञोः । उद्धारमित्युत् – हारम् । उदिति । हरै । इति । सः । एतम् । उद्धारमित्युत् – हारम् । उदिति । अहरत । दोः । पूर्वाद्र्धस्येति पूर्व – अद्र्धस्य । गुदम् । मद्ध्यतः । श्रोणिम् । जघनाद्र्धस्येति जघन-अद्र्धस्य । ततः । देवाः । अभवन्न् । परेति । असुराः । यत् । त्र्यङ्गाणामिति त्रि – अङ्गानाम् । समवद्यतीति सं - अवद्यति । भ्रातृव्याभिभूत्या इति । । । । भ्रातृव्य-अभिभूत्यै । भवति । आत्मना । परेति । अस्य । भ्रातृव्यः । । । । । । भवति । अक्ष्णया । अवेति । द्यति । तस्मात् । अक्ष्णया । पञ्चाः । अङ्गानि । प्रेति । हरन्ति । प्रतिष्ठित्या इति प्रति – स्थित्यै ॥ 56 (45) (एतौ पञ्जूनार्- समेधस्यैव – तस्याऽवो – त्तमस्याव द्यती – ति – पञ्चंचत्वारिष्शच्च) (A10)

TS 6.3.11.1

मेदसा सुचौ प्रोर्णोति मेदोरूपा वै पश्वो रूपमेव पशुषु दधाति ् यूषन्नवधाय प्रोर्णोति रसो वा एष पशूनां यद्यू रसमेव पशुषु दधाति

TS 6.3.11.1 - Padam

मेदसा । सुचौ । प्रेति । ऊर्णोति । मेदोरूपा इति मेदः – रूपाः ।
वै । प्रावः । रूपम् । एव । प्राषु । द्धाति । यूषन्न् ।
अवधायेत्यव–धाय । प्रेति । ऊर्णोति । रसः । वै । एषः । प्रशूनाम् ।
यत् । यूः । रसम् । एव । प्राषु । द्धाति । पार्श्वन । वसाहोममिति
वसा – होमम् । प्रेति । यौति । मद्ध्यम् । वै । एतत् । प्रशूनाम् ।
यत् । पार्श्वम् । रसः । एषः । प्रशूनाम् । यत् । वसा । यत् ।
पार्श्वन । वसाहोममिति वसा – होमम् । प्रयौतीति प्र – यौति ।
मद्ध्यतः । एव । प्रशूनाम् । रसम् । द्धाति । घ्नन्ति । ठ७ (५०)

TS 6.3.11.2

वा एतत् पशुं यथ् संज्ञपयन्त्यैन्द्रः खलु वै देवतया प्राण

एनद्रोऽपान ऐन्द्रः प्राणो अङ्गेअङ्गे नि देद्ध्यदित्याह प्राणापानावेव

TS 6.3.11.2 - Padam

वै। एतत्। पशुम्। यत्। संज्ञपयन्तीति सं – ज्ञपयन्ति। ऐन्द्रः। खलु । वै । देवतया । प्राण इति प्र – अनः । ऐन्द्रः । अपान इत्यप –अनः । ऐन्द्रः । प्राण इति प्र – अनः । अङ्गेअङ्ग इत्यङ्गे – अङ्गे । नीति । देद्ध्यत् । इति । आह । प्राणापानाविति प्राण – अपानौ । एव । पशुषु । दधाति । देव । त्वष्टः । भूरि । ते । संज्समिति सं-सम् । एतु । इति । आह । त्वाष्ट्राः । हि । देवतया । पशवः । विषुरूपा इति विषु – रूपाः । यत् । सलक्ष्माण इति स–लक्ष्माणः । भवथ । इति । आह । विषुरूपा इति विषु–रूपाः । हि । एते । सन्तः । सलक्ष्माण इति स – लक्ष्माणः । एतर्.हि । । ॥ भवन्ति । देवत्रेति देव – त्रा । यन्तम् । **58 (50)**

TS 6.3.11.3

-मवसे सखायोऽनु त्वा माता पितरो मदन्त्वत्याहा-नुमतमेवैनं

मात्रा पित्रा सुवर्गं लोकं गमयत्यद्र्धर्चे वसाहोमं जुहोत्यसौ वा

पत्रा इयमद्र्धच इमे एव रसेनानिक दिशो जुहोति दिश एव

रसेनानक्त्यथो दिग्भ्य एवोर्ज् रसमव रुन्धे प्राणापानौ वा एतौ

पशूनां यत् पृषदाज्यं वानस्पत्याः खलु- [ ] 59

TS 6.3.11.3 - Padam

अवसे । सखायः । अन्विति । त्वा । माता । पितरः । मदन्तु । इति । आह । अनुमतमित्यनु – मतम् । एव । एनम् । मात्रा । पित्रा । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । गमयति । अद्र्धर्च न्यद्र्ध-ऋचे । वसाहोममिति वसा – होमम् । जुहोति । असौ । वै । अद्र्धर्च इत्यद्र्ध-ऋचः । इयम् । अद्र्धर्च इत्यद्र्ध – ऋचः । इमे इति । एव । रसेन । अनिक्त । दिशः । जुहोति । दिशः । एव । रसेन । अनिक । अभो इति । दिगः । पुव । स्तेन । अनिक । अथो इति । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः । एव । जुर्जम् । रसम् । अवेति । रुन्थे । प्राणापानाविति प्राण – अपानौ ।

वै । एतौ । पशूनाम् । यत् । पृषदाज्यमिति पृषत् — आज्यम् । । वानस्पत्याः । खलु । 59 (50)

TS 6.3.11.4

वै देवतया पशवो यत् पृषदाज्यस्यो-पहत्याऽऽ*ह वनस्पतयेऽनु
ब्रहि वनस्पतये प्रेष्येति प्राणापानावेव पशुषु दधात्यन्यस्यान्यस्य
समवत्तर्थः समवद्यति तस्मान्नानारूपाः पशवो यूष्णोप सिञ्चति रसो
वा एष पशूनां यद्यू रसमेव पशुषु दधातीडामुप ह्रयते पशवो वा
इडा पशूनेवोप ह्रयते चतुरुप ह्रयते—[] 60

TS 6.3.11.4 - Padam

वै । देवतया । प्रावः । यत् । पृषदाज्यस्येति पृषत् – आज्यस्य । उपहत्येत्युप – हत्य । आहं । वनस्पतये । अन्विति । ब्रूहि । वनस्पतये । प्रेति । इष्य । इति । प्राणापानाविति प्राण – अपानौ । एव । प्राणु । दधाति । अन्यस्यान्यस्येत्यन्यस्य – अन्यस्य । समवत्तमिति सं – अवत्तम् । समवद्यतीति सं–अवद्यति । तस्मात् । नानारूपा इति नाना–रूपाः । प्रावः । यूष्णा । उपेति । सिञ्चित ।

रसंः । वै । एषः । पशूनाम् । यत् । यूः । रसंम् । एव । पशुषु । दधाति । इडाम् । उपेति । ह्वयते । पश्वः । वै । इडा । पश्नन् । एव । उपेति । ह्वयते । चतुः । उपेति । ह्वयते । 60 (50) TS 6.3.11.5 चतुष्पादो हि पशवो यं कामयेता पशुः स्यादित्यमेदस्कं तस्मा आ दद्ध्यान्मेदोरूपा वै पशवों रूपेणैवैनं पशुभ्यो निर्भजत्यपशुरेव भवति यं कामयेत पशुमान्थ् स्यादिति मेदस्वत् तस्मा आ दद्ध्यान्मेदोरूपा वै पञ्चां रूपेणैवास्मै पञ्चनवं रुन्धे पञ्चमानेव भवति प्रजापतिर्यज्ञमस्जत स आज्यं – [] 61 TS 6.3.11.5 - Padam चतुष्पाद इति चतुः – पादः । हि । पश्चवः । यम् । कामयेत । अपशुः । स्यात् । इति । अमेदस्कमित्यमेदः – कम् । तस्मै । एति । दद्ध्यात् । मेदोरूपा इति मेदः – रूपाः । वै । पश्वः । रूपेण । एव । एनम् । पशुभ्य इति पशु-भ्यः । निरिति । भजति । अपशुः । एव । भवति । यम् । कामयेत । पशुमानिति पशु – मान् । स्यात् ।

इति । मेदस्वत् । तस्मै । एति । दद्ध्यात् । मेदोरूपा इति । मेदः – रूपाः । वै । प्रावः । रूपेण । एव । अस्मै । प्राून् । अवेति । रुन्धे । प्राूमानिति पर्गु – मान् । एव । भवति । प्रजापतिरिति प्रजा–पतिः । यज्ञम् । असृजत । सः । प्रजापतिरिति प्रजा–पतिः । यज्ञम् । असृजत । सः । आज्यं । 61 (50)

TS 6.3.11.6

पुरस्तादसृजत पुशुं मद्ध्यतः पृषदाज्यं पुश्चात् तस्मादाज्येन
प्रयाजा इज्यन्ते पशुना मद्ध्यतः पृषदाज्येना-नूयाजास्तस्मादेतन्मिश्रमिव पश्चाथ् सृष्ट् होकादशानूयाजान् यजित दश्
वै पुशोः प्राणा आत्मैकादशो यावानेव पुशुस्तमनु यजित घनिन्त वा
एतत् पुशुं यथ् संज्ञपयिन्ति प्राणापानौ खलु वा एतौ पुशूनां यत्
पृषदाज्यं यत् पृषदाज्येना () नूयाजान् यजित प्राणापानावेव पुशुषु
दश्चाति ॥ 62

TS 6.3.11.6 - Padam

पुरस्तात् । असृजत । पशुम् । मद्ध्यतः । पृषदाज्यमिति पृषत् - आज्यम् । पश्चात् । तस्मात् । आज्येन । प्रयाजा इति प्र – याजाः । इज्यन्ते । पशुना । मद्ध्यतः । पृषदाज्येनेति पृषत् - आज्येन । अनूयाजा इत्येनु - याजाः । तस्मात् । एतत् । मिश्रम् । इव । पश्चाथ्सृष्टमिति पश्चात् – सृष्टम् । हि । एकांदश । अनूयाजानित्यंनु – याजान् । यजित । दशं । वै। पशोः। प्राणा इति प्र – अनाः। आत्मा। एकादशः। यावान्। एव । पशुः । तम् । अन्विति । यजित । धनन्ति । वै । एतत् । पशुम् । यत् । संज्ञपयन्तीति सं – ज्ञपयन्ति । प्राणापानाविति प्राण – अपानौ । खलुं । वै । एतौ । पशूनाम् । यत् । पृषदाज्यमिति पृषत् - आज्यम् । यत् । पृषदाज्येनेति पृषत् – आज्येन ()। अनूयाजानित्यनु – याजान्। यजति। प्राणापानाविति प्राण - अपानौ । एव । पशुषु । दधाति ॥ **62 (56)**

(ध्नित्ति – यन्तं – खलुं – चतुरुपं ह्वयत – आज्यं – यँत् । । । पृषद्वाज्येन – षट् च) (A11)

First and Last Padam of Third Prasnam of 6th Kandam । । (चात्वालात् – पशुषु दधाति)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

षष्ठकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

_____

Details of Panchati and Padam for Kandam 6, Prasanam 3 (TS 6.3)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	6	314
Anuvakam 2	6	300
Anuvakam 3	6	319
Anuvakam 4	9	442
Anuvakam 5	4	218
Anuvakam 6	4	210
Anuvakam 7	5	268
Anuvakam 8	4	187
Anuvakam 9	6	296
Anuvakam 10	6	295
Anuvakam 11	6	306
Total →	62	3155

Notes:

- 1. Please refer to the book "TS Kandam 1" and "TS 1.1 pada paadam with Vaakyam" for notes and conventions used in this Compilation.
- 2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in